

A
-
S
90

1531 + 602 : 52
(43)
Stamboek no. 5272

PROEFSTATION VOOR DE GROENTEN- EN FRUITTEELT: ONDERGLAS: TE-NAALDWIJK

*Enkele indrukken, opgedaan tijdens een bezoek aan enige
augurken-inleggerijen en teeltbedrijven in de omgeving
van Stuttgart en Würzburg op 17 en 18 augustus 1972.*

door:

Ir. A.A.M. Sweep

Naaldwijk, oktober 1972.

No. 530/72.

2233 844

De excursie was *uitstekend* georganiseerd door de augurkencommissie van de N.T.S. en een vertegenwoordiger van Rijkswaas in Zuid-Duitsland, de heer van Oppenraaij.

Aan deze excursie hebben deelgenomen :

P. Grubben,	Hout-Blenick, voorzitter van de augurkencommissie
H. Driessen,	Venlo
J. Lamers,	Venlo
P. Boonen,	Proeftuin Noord-Limburg te Venlo
J. Boots,	Consulentschap voor de Tuinbouw te Roermond
A. Sweep	Proefstation voor de Groenten- en Fruitteelt onder Glas te Naaldwijk.

Het doel was kennis te nemen van de mening van de verwerkingsindustrie over de kwaliteit van de Nederlandse augurken en de positie van de Zuid-Duitse vollegronds augurkenteelt.

1. *Hengstenberg te Stuttgart-Esslingen.*

De gastheer was Herr Ficker, agronoom, inkoper en contractant. De centrale fabriek staat in Esslingen; daarnaast zijn in dit concern nog 8 andere fabrieken voor fabricage van tafelzuren en 12 voor andere produkten ondergebracht. In totaal worden jaarlijks 5.600 ton augurken in dit concern verwerkt, waarvan 1.800 ton in Esslingen. De verwerking vangt aan op 10 juni en eindigt op 10 september. Daarna zijn de verwerkingslijnen nodig door de fabricage van zuurkool.

De indekking voor de augurken vindt plaats in :

- Zuid-Duitsland : 30% van de behoefte
- Italië : 25% van de behoefte
- Nederland } : 45% van de behoefte.
- België }

In 1972 waren de augurken schaars, zodat proefsgewijs ook uit Oost-Europa (Polen, Hongarije, Roemenië en Yougo-Slavië) is geïmporteerd. De sortering van deze partijen liet echter alles te wensen over.

De augurken uit Zuid-Duitsland (Baden- en Württemberg en Beieren) zijn afkomstig van contractteelt. De teelt in Zuid-Duitsland loopt iets terug, maar daar de contractmatige produktie niet zo snel is als de rest van Zuid-Duitsland. Een groot nadeel van de contractteelt is, dat de fabriek verplicht is de gehele oogst — met zijn vele sorteringen — af te nemen. Dit heeft op de fabriek tot gevolg dat vele glasmaten op één dag gebruikt moeten worden, waardoor de arbeidsproduktiviteit bij de verwerking aanzienlijk lager is, dan wanneer een partij gesorteerde augurken uit Nederland wordt verwerkt.

Voor de contractteelt is per dorps een verzamelaar aangesteld. De sortering op grootte en kwaliteit vindt plaats op de fabriek. De teler krijgt naar sortering uitbetaald. De contractprijzen voor 1972 waren :

- Voor augurken van 3-5 cm lengte (≥ 120 stuks/kg) D.M. 121,-/100 kg (inclusief BTW)
- Voor augurken van 3-6 cm lengte (≥ 85 stuks/kg) D.M. 82,-/100 kg (inclusief BTW)
- Voor augurken van 6-9 cm lengte (≥ 44 stuks/kg) D.M. 52,-/100 kg (inclusief BTW)
- Voor augurken van 9-12 cm lengte D.M. 36,-/100 kg (inclusief BTW).

De teler krijgt daarbij het zaad gratis geleverd door Hengstenberg. De prijs voor de kleine augurken wordt als relatief gunstig beschouwd, zodat gemiddeld meer dan 25% van de opbrengst in de sortering 3-5 of 5-6 cm valt. Bij deze fijne oogst is de productie per ha gemiddeld toch nog circa 20 ton.

Is de opbrengst door slecht weer laag én de veilingprijs in Nederland hoog, dan volgt na afloop van het seizoen nog een toeslag om de contracttelers te kunnen behouden.

De augurken uit Italië (gebieden rond Napels en Verona) zijn afkomstig van contractteelten (1.500 ton in 1972). De teelt in Napels loopt door de gebrekkige handelskanalen terug, terwijl het gebied rond Verona groeit. Door de hogere Nederlandse prijzen en de verbeterde Italiaanse kwaliteit is de vraag naar Italiaanse augurken groeiende. De betere Italiaanse kwaliteit wordt verkregen middels gebruik van de Nederlandse sorteermachines, opslag in koelhuizen en een fijnere sortering daar alleen bij betrouwbare telers wordt gecontracteerd. De levering vanuit Italië start op 15 juni.

De contractprijzen van de Italiaanse augurken zijn franco fabriek voor :

- 3-6 cm (≥ 130 stuks/kg) D.M. 150,-/100 kg bruto (tarra = 12% - bederf = 2-8%)
- 6-9 cm (≥ 44 stuks/kg) D.M. 75,-/100 kg bruto (tarra = 12% - bederf = 2-8%)

De vrachtprijs Napels-Stuttgart bedraagt D.M. 24,25 per 100 kg bruto. Uit Italië worden slechts de sorteringen 3-6 cm en 6-9 cm betrokken. De Italiaanse augurken worden niet op kwaliteit (= vruchtvorm) gesorteerd. De augurken uit Nederland zijn het best gesorteerd en het beste van kwaliteit. Het aanbod is geconcentreerd. De prijs is derhalve ook het hoogste. Daarom vindt men het in de Duitse conservenindustrie prettig dat de teelt in België groeit, waardoor er meer concurrentie aan de aanbods-kant ontstaat.

De augurken worden verwerkt in blik (10 liter inhoud met 5,8 kg augurken) of glas (1/1 glas met een inhoud van 720 cm³ en 540 gram augurken). De verwerkingscapaciteit in Esslingen bedraagt onder ideale omstandigheden goed gesorteerde partij 70 ton per dag.

Een partij "C"-augurken die tijdens ons bezoek (op 18 september en op 17 september op de Venlose veiling was gekocht zag er volgens ons prima uit. Toch werd bij

hersortering nog 9% misvormde vruchten uitgesorteerd. Dit illustreerde de groeiende ontevredenheid over de Nederlandse kwaliteitssortering. Daarnaast heerst er nog veel misverstand over onze grootte-sortering. Alle augurken worden bij aankomst gewassen en met een Nederlandse machine van Backus overgesorteerd. Zo wordt de C-sortering in vier sorteringen onderverdeeld en de B-sortering in twee à drie. Men begrijpt dat dit niet door de veilingen kan gebeuren. De verwarring over de grootte-sortering bestaat enerzijds omdat men de 6-9 een lengteklasse (30 - 40 stuks per kg) gelijk schakelt met de Nederlandse C-klasse (20-25 stuks per kg). Deze twee maten hebben echter niets met elkaar te maken. Daarnaast verwacht men dat bij de C-klasse alle augurken de grootte van 20-25 stuks per kg hebben (=40 - 50 gram per vrucht) terwijl de eis voor de C-sortering is dat het gemiddeld aantal vruchten per kg tussen 20 en 25 stuks ligt. Dit betekent dat het afzonderlijke vruchtgewicht varieert van 30 tot 60 gram. Derhalve is oversortering noodzakelijk. De grootte-sortering voldoet in 1972 evenwel veel beter aan de eisen dan 1971.

Het "Holland Geschmack" (olie-achtige, chemische smaak) trad in 1971 (weer vaak en ernstig) op, terwijl deze afwijking in 1972 slechts sporadisch wordt geconstateerd. De heer Ficker heeft bijzonder veel waardering voor het uitgebreide kwaliteitsonderzoek dat de Proeftuin te Venlo tezamen met het Sprenger Instituut en C.B. heeft uitgevoerd.

De augurken met de beste smaak zijn afkomstig uit de Italiaanse vollegrondsteelt (klimaat, Wisconsin, rastype).

De heer Ficker verricht voor Hengstenberg ook het rassenonderzoek voor de contracttelers. Hiertoe zijn op diverse grondsoorten en in klimaatregio's, rassenproefjes uitgezet. De uitvoering, op perceeltjes ter grootte van een volkstuintje, is evenwel gebrekkig. De vergelijking vindt in enkelvoud plaats met veldjes van maximaal 2 m (een rij van 2 m lang = 6 pollen).

De meeste rassen komen uit Nederland, terwijl de collectie wordt aangevuld met enkele rassen uit West-Duitsland, Denemarken en de U.S.A. De hoofdassen zijn Hokus, Levo en Heureka.

Ficker heeft ook de functie van teelttechnisch voorlichter. Daarnaast betalen de telers aan hun veiling ook 2% (!) van hun omzet voor de diensten van een voorlichter in dienst van de veiling. Deze veiling-voorlichter koopt echter ook het zaad centraal in en heeft ook de functie van bedrijfshulp (alleen bedrijfsleiding) als een veilinglid ziek is. Tenslotte kan de tuinder ook gebruik maken van de diensten van een overheidsvoorlichter. Deze calculeert D.M. 10,- per bedrijfsbezoek. De veiling-voorlichter heeft de grootste macht en wordt het meest geraadpleegd. Hengstenberg stimuleert het gebruik van plasticfolie als grondbedekking omdat uit hun proeven daarmee tot 50% meeropbrengst wordt ver-

kregen. Hengstenberg legt de folie bij de contracttelers voor D.M. 8,40 per are. De bezochte teler, Kurt Roller, Bad Friedrichshal/Kochendorf, legde de folie (machinaal) voor Hengstenberg.

*Telerscooperatie. *Absatz- und Verwertungs-Gewassenschafter Gochsheim** nabij Schweinfurt. Deze cooperatie verwerkt augurken, schälgurken, erwten, bonen, bietjes, selderij, zuurkool etc.

De leden-tuinders in dit gebied telen veel augurken. De perceeltjes zijn erg klein maar groot in aantal. De afzet-cooperatie lijdt al jarenlang verlies. De belangrijkste reden hiervoor is het afwezig zijn van een leveringsplicht. Wel heeft de cooperatie de plicht alle door de leden-tuinders aangeboden augurken af te nemen. De contractprijs wordt aan het begin van het seizoen vastgesteld. Bij hoge dagprijzen krijgt de cooperatie geen aanvoer, is de dagprijs lager dan de contractprijs, dan levert iedereen alle augurken. Wel koopt de concurrentie op die dagen goedkoper in.

De contractprijzen bedragen :

6 - 9 cm D.M. 51,--

9 - 12 cm D.M. 34,--

12 - 15 cm D.M. 17,--

Deze prijzen zijn veel lager dan die van bijvoorbeeld Hengstenberg en ongeveer 1/3 van onze veilingprijzen omstreeks half augustus.

Wel voert de cooperatie behalve de verwerking ook het wassen en sorteren voor de telers uit. Andere cooperaties zouden wel een leveringsplicht kennen.